

Hustavla om malkkorn

Byggklossar för framgångsrik malkkornsodling

1. Val av skifte

- Malkkorn lämpar sig bäst för mineraljordar vars struktur och vattenhushållning är i gott skick (ler- och mojordar) och som har bra pH-tal.
- På organiska jordar finns risk för att kvävet i marken frigörs okontrollerat, vilket kan leda till att skördens proteinhalt blir för hög.
- Havre och oljeväxter passar bäst som förfrukt till malkkorn.
- Om baljväxter eller grüngödslingsvallar används som förfrukt till malkkornet bör man i gödslingen beakta att 20–40 kg kväve kommer att frigöras.

3. Gödsling

- Malkkornet ska gödulas enligt sort och skördenivå.
- På grund av den stora skördepotentialen kan proteinhalten i nya malkkornssorter understiga den eftersträlvade gränsen.
- För sorter med hög avkastning cirka 100 kg kväve vid sådden och beaktande av jordens mullhalt.
- Förutom kväve inverkar också fosfor, kalium, svavel och spårämnen på protein- och avkastningsnivån. Det lönar sig att tillföra mera fosfor på malkkorn än andra spannmål. En tillräcklig fosforgödsling förstör kärnstorleken och försnabbar mognaden.
- Också vad gäller malkkorn kan gödslingen antingen uppdelas eller alternativt kan man utföra en tilläggsgödsling. I stråbeskjutningsstadiet görs en kvävemätning av växtbeståndet och därefter tilläggsgödsling enligt behov.
- Stallgödsel kan användas i måttliga mängder, annars kan proteinhalten bli för hög. Hälften av den totala kvävemängden ska tillföras i samband med sådden som mineralgödsling för att kärnan ska börja växa snabbt.
- Ett livskraftigt växtbestånd nyttjar de tillförda näringsämnena på ett effektivt sätt.

2. Sortval och sådd

- Välj en sådan sort för kontraktsoodling som lämpar sig för odlingszonen och gårdens förhållanden.
- Certifierat utsäde säkerställer att brodden kommer upp jämnt, får en snabb start och utvecklas till ett livskraftigt växtbestånd.
- Om gården använder eget utsäde måste man se till att utsädet prepareras omsorgsfullt, betas och kvalitetsanalyseras.
- För malkkorn används en större utsädesmängd än för foderkorn för att undvika för kraftig bestockning.
- En väl bearbetad, jämn, lämpligt fuktig och varm såbädd garanterar jämn broddskjutning.

4. Växtskydd

- Betat utsäde är ett grundläggande krav för ett friskt växtbestånd.
- Mångsidig växtföljd minskar risken för bladfläcksjukor och rödmögel. Undvik monokultur av korn.
- Behovsanpassat växtskydd säkerställer att växtbeståndet utvecklas jämnt, gör att näringsämnena utnyttjas effektivare och möjliggör en riklig skörd av jämn kvalitet och med stora kärnor.
- Tröskeln för behandling av korn är lägre än för foderpannmål, eftersom liggsäd och växtsjukdomar kan försämra skördens kvalitet avsevärt och leda till att partiet underkänns.

5. Rödmögels- vamparna under kontroll

- Utsäde som är sorterat och betat och har bra grobarhet samt en mångsidig växtföljd minskar risken för mögelsmitta.
- Växtrester från året innan bör myllas in omsorgsfullt. Direktsådd och reducerad bearbetning ökar smittorisken.
- Risken för smitta är som störst vid tiden för blomningen. Överväg kemisk bekämpning om vädret är regnigt vid blomningen eller senare.
- Risken för mögelsmitta är större hos sena sorter och i växtbestånd med liggsäd.
- Skörden tröskas och torkas genast när den är mogen. Skörden från växtbestånd som farit illa av regn bör lagras separat.

6. Tröskning, torkning, lagring

- Skonsam tröskning säkerställer bra grobarhet och minskar antalet söndriga korn.
- För att fröna ska behålla sin grobarhet och goda maltkvalitet torkas skörden så snart som möjligt efter tröskningen. Spannmålspartiets fukthalt måste beaktas då man ställer in torkningstemperaturen.
- Omsorgsfull torkning minskar också risken för mögel i skörden.
- Med regelrätt lagring och transport håller maltkornet bra kvalitet ända tills det når mälteriet och bryggeriet.
- Det behövs alltid ett representativt förhandsprov av ett försäljningsparti maltkorn. Ta prover per försäljningsparti då du fyller silon.

Obs. Denna hustavla har utarbetats för odling av maltkorn. Därför lämpar sig instruktionerna inte till alla delar för produktion av enzymkorn.

Att lyckas med maltkornsodling är ett resultat av många faktorer

Odling av maltkorn lyckas när man har omsorgsfullt valt skifte och utfört odlingsåtgärderna. Det är viktigt att välja ett skifte vars bördighet och dränering är i skick. Med utsäde av god kvalitet, balanserad gödning och växtskydd går det att säkra en högklassig skörd också i omväxlande växtförhållanden. På den här hustavlan har vi sammanställt de viktigaste byggklossarna för att du ska lyckas med maltkornsodlingen.

Vid odling av maltkorn är målet att uppnå en god skördenivå och mältningsduglig kvalitet. Kvalitetskriterierna baserar sig på mältnings- och ölbryggningens förutsättningar. Det första som krävs av korn som lämpar sig för mältning är bra grobarhet. Friska kärnor som är fria från växtsjukdomar gror bra och jämnt. Också jämn och relativt stor kärnstorlek gynnar en snabb och jämn groningen. Små och skadade kärnor gror långsamt och försvagar malmängden. Spruckna kärnor eller kärnor som är smittade av rödmögel gror också dåligt och försämrar maltens hygieniska kvalitet. Maltkornets proteinhalt har stor betydelse för maltkvaliteten. Den bästa malten fås från korn vars proteinhalt 10,5 %. Hög proteinhalt i malt försvårar och fördröjer ölbryggning. För låg proteinhalt försvagar för sin del enzymernas och jästens verkningar. Förutom maltkorn använder mälteriet också enzymkorn, där man till skillnad från den traditionella maltkornsodlingen eftersträvar en hög proteinhalt.

Produktionen av maltkorn är kontraktproduktion. Sort- och kvalitetskraven bör utredas redan då odlingsplanen görs upp och med ett produktionskontrakt kan man på förhand säkra användningsändamålet för ett parti som uppfyller kvalitetskraven. Maltkornets sortutbud är rikligt och omsättningen relativt snabb. Nya sorter som är bättre till sina agronomiska egenskaper och processkvalitet testas hela tiden.

Världsmarknaden för maltkorn och malt varierar årligen bl.a. beroende på ölkonsumtionen. Marknadsläget och priset på maltkorn påverkas av förhållandet mellan utbud och efterfrågan på korn och malt. Även om marknadsläget fluktuerar är den inhemska odlingen av maltkorn en förutsättning för framställning av inhemsk öl och malt.

Odling av maltkorn är ett led i en mångsidig växtföljd och passar därför bra i hanteringen av produktionsriskerna på en lönsam gård. Maltkornsköparna erbjuder flera olika alternativa handelsmetoder med vilka man kan minska prisrisken. När jordbrukaren sluter odlingskontrakt kan hen välja att binda en del av maltkornskontraktet till ett fast pris redan före skörden. Resten kan säljas efter skörden. Denna risk, som hör samman med fluktuationer på marknaden, kan spridas ytterligare genom att man fixerar priset under flera olika perioder under skördesäsongen.